ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MARCO DARMON
της 3ης Μαΐου 1994 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με την υπό κρίση προσφυγή, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητεί, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ, τη μερική ακύρωση της αποφάσεως Κ(92)1783 τελικό της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 1992, η οποία δημοσιεύθηκε υπό τον αριθμό 92/491/ΕΟΚ, σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών των κρατών μελών που αφορούν τις δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1989 [1], καθόσον η Επιτροπή εξαίρεσε από την κοινοτική χρηματοδότηση δαπάνη ύψους 432 000 γερμανικών μάρκων (DM), το οποίο αντιπροσώπευε το ποσό των ενισχύσεων για τη μεταποίηση αποκορυφωμένου γάλακτος σε τυρίνη και τυρινικά άλατα.

2. Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή αρνήθηκε να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με το ποσό αυτό, κρίνοντας ότι δεν πληρούνταν οι προβλεπόμενες από την κοινοτική νομοθεσία προϋποθέσεις χορηγήσεως των ενισχύσεων.

3. Το άρθρο 3 του ισχύοντος συναφώς κειμένου, ήτοι του κανονισμού (ΕΟΚ) 756/70 της Επιτροπής, της 24ης Απριλίου 1970, περί της χορηγήσεως ενισχύσεων για το αποκορυφωμένο γάλα το οποίο μεταποιείται για παρασκευή τυρίνης και τυρινικών αλάτων [2], ορίζει τα εξής:

«1. Οι παραγωγοί τυρίνης ή τυρινικών αλάτων δύνανται να τύχουν της ενισχύσεως μόνον

α) (...)

β) αν υποβάλλονται σε έλεγχο, ο οποίος διενεργείται από τον αρμόδιο οργανισμό παρεμβάσεως.

2. (...)

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — ΕΕ L 298, σ. 23.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 80.

3. Ο έλεγχος που αναφέρεται στην παράγραφο 1, υπό β), συνίσταται τουλάχιστον στη διαρκή εποπτεία της επιχειρήσεως παραγωγής και της συνθέσεως της τυρίνης και των τυρινικών αλάτων.

4. (...)»

4. Σπεύδω να αναφέρω ότι η έννοια της «διαρκούς εποπτείας» δεν ορίζεται από την κοινοτική νομοθεσία· θα παρατηρήσω, όμως, ότι από την ειδική έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της 11ης Νοεμβρίου 1983 [3], προκύπτει ότι τα περισσότερα κράτη μέλη, θεωρώντας μη δικαιολογημένη τη μόνιμη εγκατάσταση ενός ελεγκτή σε κάθε επιχείρηση, έκριναν ότι η οργάνωση ελέγχων με ορισμένη περιοδικότητα ανταποκρινόταν στις επιταγές του άρθρου 3. Η Επιτροπή δεν διατύπωσε αντιρρήσεις ως προς το σημείο αυτό.

5. Κατά το σύστημα που ίσχυε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας την εποχή των πραγματικών περιστατικών, ο έλεγχος διενεργείτο σε δύο φάσεις, μία εσωτερική στην επιχείρηση και μία επίσημη.

6. Όσον αφορά τον εσωτερικό έλεγχο, οι παραγωγοί ελάμβαναν οι ίδιοι από κάθε παρτίδα τυρίνης ή τυρινικών αλάτων δείγματα τα οποία ανέλυαν στο δικό τους εργαστήριο, το οποίο κατέγραφε σε βιβλίο τα αποτελέσματα των αναλύσεων. Μόνο για τις παρτίδες των οποίων η σύνθεση ήταν σύμφωνη προς την κοινοτική νομοθεσία υποβαλλόταν αίτηση χορηγήσεως ενισχύσεως, όπως, άλλωστε, υπενθύμισε η Γερμανική Κυβέρνηση κατά την προφορική διαδικασία.

7. Όσον αφορά τον επίσημο έλεγχο, οι ελεγκτές της αρμόδιας υπηρεσίας επισκέπτονταν, μία φορά την εβδομάδα, τους χώρους παραγωγής και έλεγχαν κατά πόσον πραγματοποιούνταν οι εσωτερικές αναλύσεις. Δύο φορές τον μήνα, οι ελεγκτές ελάμβαναν δείγματα από κάθε είδος τυρίνης ή τυρινικού άλατος, τα οποία απέστελλαν προς ανάλυση σε δημόσιο εργαστήριο. Τέλος, κάθε τέσσερις έως έξι μήνες, διεξαγόταν τελικός έλεγχος σε κάθε επιχείρηση παραγωγής, κατά το πέρας του οποίου λαμβανόταν η απόφαση περί της χορηγήσεως της ενισχύσεως.

8. Κατά το προσφεύγον κράτος, αυτό το σύστημα εξασφάλιζε τη διαρκή εποπτεία κατά την έννοια του άρθρου 3 του προαναφερθέντος κανονισμού, καθόσον ήταν «(...) βέβαιο ότι υποβάλλονταν σε έλεγχο δείγματα προερχόμενα από *όλες* τις παρτίδες» [4].

9. Η Επιτροπή δεν επικρίνει τόσο το εφαρμοζόμενο σύστημα ελέγχου όσο τις συνέπειές του από πλευράς χορηγήσεως των

3 — Ειδική έκθεση σχετικά με την ενίσχυση για το αποβουτυρωμένο γάλα που έχει μεταποιηθεί σε τυρίνη και σε τυρινικά άλατα (ΕΕ 1984, C 41, σ. 1, συγκεκριμένα σ. 6).

4 — Σημείο 15 της προσφυγής.

ενισχύσεων στις περιπτώσεις που οι επίσημες αναλύσεις κατέληγαν σε μη ικανοποιητικό αποτέλεσμα και, συνεπώς, δεν συμφωνούσαν προς τις εσωτερικές αναλύσεις.

10. Για την πληρέστερη κατανόηση της δικογραφίας, θεωρώ σκόπιμο να επαναλάβω το παράδειγμα που αναφέρει η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως παραπέμποντας στα παραρτήματα 1a και 2 του δικογράφου της προσφυγής, ήτοι στο παράδειγμα της επιχειρήσεως Lauingen όσον αφορά την παραγωγή του μηνός Αυγούστου 1988. Κατά την περίοδο εκείνη, παρήχθησαν πενήντα παρτίδες, οι οποίες υποβλήθηκαν σε εσωτερική ανάλυση και κρίθηκαν σύμφωνες προς τις προδιαγραφές. Η επίσημη υπηρεσία ελέγχου έλαβε δείγματα από επτά παρτίδες. Ένα από τα δείγματα αυτά αποδείχθηκε «αρνητικό», δηλαδή μη σύμφωνο προς τις προδιαγραφές. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εξαίρεσε την αντίστοιχη παρτίδα από τη χορήγηση ενισχύσεως. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η μέθοδος αυτή αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο, καθόσον «(...) καίτοι περισσότερο από το 14 % των επισήμων δειγμάτων αποδείχθηκε αρνητικό (ήτοι 1 στα 7), μόνον 2 % της συνολικής ποσότητας (1 παρτίδα στις 50) εξαιρέθηκαν από τη χορήγηση ενισχύσεων» [5].

11. Προς στήριξη του αιτήματός της, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως, τους οποίους θα εξετάσω διαδοχικά. Η προσφεύγουσα θεωρεί, πρώτον, ότι το σύστημα ελέγχου που εφαρμόζει είναι σύμφωνο με την έννοια της «διαρκούς εποπτείας». Στη συνέχεια, επικαλείται την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει αυτόν τον έλεγχο ανεπαρκή. Υποστηρίζει, τέλος, ότι, εν πάση περιπτώσει, της οφείλεται ποσό 24 365 DM.

12. Καταρχάς, θα εξετάσω τον πρώτο λόγο ακυρώσεως.

13. Το γερμανικό σύστημα στηρίζεται, κυρίως, στον αυτοέλεγχο των επιχειρήσεων παραγωγής, οι οποίες οφείλουν να αναλύουν κάθε παρτίδα τυρίνης και τυρινικών αλάτων και να υποβάλλουν αίτηση χορηγήσεως ενισχύσεως μόνο για τις παρτίδες που είναι σύμφωνες προς τις προδιαγραφές. Συμπληρωματικά, οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, δείγματα τα οποία αναλύουν στη συνέχεια σε δημόσια εργαστήρια. Το προσφεύγον κράτον θεωρεί ότι «ήταν εξασφαλισμένο ότι, για κάθε παρτίδα, λαμβανόταν ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα που υποβαλλόταν σε ανάλυση, της οποίας το αποτέλεσμα καταγραφόταν» [6].

14. Η δήλωση αυτή είναι μεν αληθής, θα ήταν εσφαλμένο όμως να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η διοίκηση έλεγχε κάθε παρτίδα προϊόντος. Η ανωτέρω περιγραφείσα μέθοδος δεν μπορεί να θεωρηθεί παρά ως δειγματοληπτική, εκτός αν θεωρηθεί ότι ο αυτοέλεγχος ισοδυναμεί προς τον διοικητικό έλεγχο.

5 — Σημείο 13 του υπομνήματος αντικρούσεως.

6 — Σημείο 7 της προσφυγής.

15. Όμως, ο αυτοέλεγχος δεν μπορεί να αποτελέσει παρά απλό τεκμήριο της κανονικότητας των διενεργουμένων ελέγχων, τεκμήριο μαχητό βεβαίως εκ μέρους της διοικήσεως. Όταν η επίσημη ανάλυση καταλήγει σε αρνητικό αποτέλεσμα, η παραγωγός επιχείρηση οφείλει είτε να ζητήσει δεύτερη πραγματογνωμοσύνη επί της επίμαχης παρτίδας με την ανάλυση του εφεδρικού δείγματος [7], είτε να δεχθεί τη συναγωγή συμπερασμάτων ως προς το σύνολο της παραγωγής βάσει αυτού του αποτελέσματος διά της επαγωγικής μεθόδου. Σε περίπτωση που η επιχείρηση παραγωγής ή ο αρμόδιος οργανισμός αμφισβητήσει την ίδια την αρχή της επαγωγικής μεθόδου, πρέπει να γίνει ανάλυση όλων των παραχθεισών παρτίδων.

16. Ασφαλώς, όπως ήδη ανέφερα, η κοινοτική νομοθεσία δεν καθορίζει τι θα πρέπει να θεωρείται ως «διαρκής εποπτεία». Ωστόσο, η ίδια η έννοια της εποπτείας προϋποθέτει αναγκαστικά την παρέμβαση οργάνου ξένου προς τον παραγωγό και, συνεπώς, προερχόμενη από μια δημόσια αρχή ή έναν οργανισμό που η αρχή αυτή έχει ορίσει.

17. Επομένως, ο αυτοέλεγχος, ο οποίος συνιστά για την επιχείρηση ένα στοιχείο προβλέψεως σχετικά με τις ενισχύσεις που πρόκειται να λάβει, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί την «εποπτεία» που προβλέπει ο κανονισμός και, ως εκ τούτου, τα αποτελέσματα των εσωτερικών αναλύσεων χάνουν την αξιοπιστία τους όταν δεν ανταποκρίνονται στα αποτελέσματα των αναλύσεων που διενεργεί η επιφορτισμένη με τον έλεγχο αρχή.

18. Θεωρώ ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

19. Θα εξετάσω τώρα τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η Γερμανική Κυβέρνηση επικαλείται παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης με την αιτιολογία ότι η Επιτροπή, στο παρελθόν, είχε δεχθεί ότι το εφαρμοζόμενο σύστημα ήταν σύμφωνο προς το κοινοτικό δίκαιο.

20. Η προσφεύγουσα επικαλείται, συναφώς, τη γενική έκθεση 1974-1975. Το Δικαστήριο ζήτησε την προσκόμιση της εν λόγω εκθέσεως. Τα επίμαχα σημεία βρίσκονται, όσον αφορά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στη σελίδα 43, όπου αναφέρονται τα εξής:

«Στη Γερμανία, το ισχύον σύστημα ελέγχου δεν προβλέπει την επαγωγική συναγωγή συμπερασμάτων σε περίπτωση αρνητικής αναλύσεως όσον αφορά ολόκληρη την περίοδο της οποίας είναι αντιπροσωπευτικό το εξετασθέν δείγμα. Κατά την εθνική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις που υποβάλλουν αίτηση ενισχύσεως οφείλουν να λαμβάνουν δείγματα κάθε ημερήσιας παραγωγής ή κάθε παραγομένης παρτίδας τυρίνης και τυρινικών αλάτων και να καταγράφουν τα αποτελέσματα σε ειδικώς προβλεπόμενα βιβλία εργαστηρίου, καθώς και να καταθέτουν δείγματα για ενδεχόμενη δεύτερη πραγματογνωμοσύνη. Επιπλέον, εκπρόσωποι της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας λαμβάνουν, κατά τακτά χρονικά διαστήματα, μεμονωμένα δείγματα και δείγματα μιγμάτων τα οποία αποστέλλουν προς ανάλυση σε επίσημα ινστιτούτα αναλύσεων ούτως ώστε να ελέγχεται η τήρηση των ποιοτικών κριτηρίων που καθορίζουν οι κανονισμοί. Τα λαμβανόμενα κατά τον τρόπο αυτόν

7 — Από κάθε παρτίδα λαμβάνονται δύο δείγματα, προοριζόμενα αντιστοίχως για την εσωτερική ανάλυση και, ενδεχομένως, για τον διοικητικό έλεγχο.

αποτελέσματα, μαζί με τα αποτελέσματα των αναλύσεων που πραγματοποιούνται στα εργαστήρια της επιχειρήσεως, αποτελούν τη βάση για την ποιοτική κατάταξη των προϊόντων. Σε περίπτωση αρνητικών αποτελεσμάτων, διεξάγονται ειδικές αναλύσεις. Βάσει αυτών των επιμέρους αποτελεσμάτων γίνεται τότε η κατάταξη των αποτελεσμάτων των προηγουμένως ληφθέντων δειγμάτων.

Τα αρνητικά αποτελέσματα και τα αποτελέσματα που υπαγορεύουν κατάταξη σε ανώτερη ποιοτική κατηγορία μπορούν να θεωρηθούν μόνον ως αφορώντα την παραγωγή από την οποία προέρχονται τα εν λόγω δείγματα. »

21. Όσον αφορά την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, υπενθυμίζω την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και, ιδίως, την απόφαση Ιταλία κατά Επιτροπής [8], με την οποία το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι:

«(...) η πρακτική που ακολούθησαν οι ιταλικές αρχές προέρχεται από εσφαλμένη ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου. Σε παρόμοια περίπτωση, η Επιτροπή δεν θα ήταν υποχρεωμένη να αναγνωρίσει εις βάρος του ΕΓΤΠΕ τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν λόγω του γεγονότος αυτού, παρά μόνο αν η εσφαλμένη ερμηνεία μπορούσε να αποδοθεί σε όργανο της Κοινότητας» [9].

8 — Απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 1981, 1251/79 (Συλλογή 1981, σ. 205)· βλ. επίσης την απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1980, 820/79, Βέλγιο κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 403).

9 — Σκέψη 17.

22. Δηλώνω εκ των προτέρων ότι τα επιχειρήματα που προβάλλει το προσφεύγον κράτος προς στήριξη αυτού του λόγου ακυρώσεως δεν με πείθουν.

23. Το ανωτέρω απόσπασμα της εκθέσεως περιγράφει, στην πραγματικότητα, συνοπτικά το σύστημα που ίσχυε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας την εποχή των πραγματικών περιστατικών. Το σύστημα αυτό αναγνωρίζει ένα κύρος στους εσωτερικούς ελέγχους, το οποίο, ωστόσο, έχει ένα όριο: την περίπτωση μη συμφωνίας μεταξύ των εσωτερικών και των επισήμων αναλύσεων.

24. Στην περίπτωση που οι επίσημες αναλύσεις επιβεβαιώνουν τα αποτελέσματα των εσωτερικών αναλύσεων επί των ιδίων παρτίδων, οι υπόλοιπες παρτίδες θεωρούνται ως ανταποκρινόμενες στα κριτήρια που θεσπίζει ο κανονισμός.

25. Αντιθέτως, η γενική έκθεση αναφέρει ότι, σε περίπτωση μη συμφωνίας των αποτελεσμάτων, «διενεργούνται ειδικές αναλύσεις», πράγμα το οποίο, κατά την Επιτροπή, συνεπάγεται αναμφισβήτητα την υποχρέωση διενέργειας περαιτέρω ερευνών. Το προσφεύγον κράτος δεν λαμβάνει στην πραγματικότητα θέση όσον αφορά την ερμηνεία αυτής της φράσεως, θεωρώντας απλώς «(...) ότι σε κάθε δειγματοληψία λαμβάνονταν εφεδρικά δείγματα τα οποία, σε περίπτωση αρνητικών αποτελεσμάτων, υποβάλλονταν σε έλεγχο σε άλλο εργαστήριο, *εφόσον το ζητούσαν οι επιχειρήσεις*» [10].

10 — Σημείο 12 του υπομνήματος απαντήσεως (η υπογράμμιση δική μου).

26. Η ερμηνεία της Επιτροπής είναι η μόνη που μπορεί να εξασφαλίσει τη συνοχή του συστήματος. Μόνον αν διεξαχθεί ειδικός και γενικευμένος διοικητικός έλεγχος δεν είναι πλέον απαραίτητη η συναγωγή συμπερασμάτων διά της επαγωγικής μεθόδου: στην περίπτωση αυτή, δεν γίνεται δειγματοληπτικός έλεγχος αλλά ελέγχεται το σύνολο της παραγωγής κατά την περίοδο αναφοράς.

27. Αυτή η ερμηνεία προκύπτει επίσης και από τη σύγκριση του γερμανικού συστήματος με το σύστημα που ίσχυε την εποχή εκείνη στη Γαλλία, το οποίο η Επιτροπή, με τη γενική έκθεση, επικρίνει για τον λόγο ότι, σε περίπτωση αρνητικής αναλύσεως, το αποτέλεσμα δεν προβαλλόταν στο σύνολο της παραγωγής αλλά εφαρμοζόταν απλώς στην παρτίδα που αντιστοιχούσε στο αναλυθέν δείγμα. Συνεπώς, η γενική έκθεση επέκρινε τη γαλλική μέθοδο για τους ίδιους λόγους τους οποίους επικαλείται η Επιτροπή εν προκειμένω βάλλοντας κατά του γερμανικού συστήματος.

28. Από το κείμενο αυτό φαίνεται να προκύπτει ότι στη Γαλλία υπήρχε μόνο επίσημος έλεγχος διεξαγόμενος «απροειδοποίητα μία φορά το δεκαπενθήμερο», ενώ δεν προβλεπόταν κανένας εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις [11]. Εν πάση περιπτώσει, ποια αξία μπορεί να έχει η ανάλυση την οποία πραγματοποιεί η ίδια η επιχείρηση όταν ο επίσημος έλεγχος καταλήγει σε αρνητικό αποτέλεσμα;

29. Έτσι, όταν η επίσημη ανάλυση αποκαλύπτει μόνο μία αρνητική παρτίδα, υπάρχει μια «σκιά υποψίας» όσον αφορά την ακρίβεια των πραγματοποιηθεισών εσωτερικών αναλύσεων, η οποία, ως εκ τούτου, δεν επιτρέπει να θεωρηθούν ως σύμφωνες προς τις προδιαγραφές οι παρτίδες που δεν εξετάστηκαν από την επίσημη υπηρεσία. Συνεπώς, τίθεται εν αμφιβόλω η ανάλυση του συνόλου της παραγωγής.

30. Όσον αφορά το επιχείρημα του προσφεύγοντος κράτους ότι οι επιχειρήσεις μπορούσαν να ζητήσουν νέα εξέταση από άλλο εργαστήριο, δικαιολογημένα μπορούμε να θεωρήσουμε είτε ότι δεν έγινε χρήση της δυνατότητας αυτής είτε ότι, μετά από τη δεύτερη ανάλυση, το αποτέλεσμα ήταν και πάλι αρνητικό, καθόσον ουδέποτε αποδείχθηκε, και ούτε καν υποστηρίχθηκε, από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ότι οι παρτίδες οι οποίες είχαν αρχικά εξαιρεθεί από τη χορήγηση ενισχύσεως κρίθηκαν κατόπιν ως πληρούσες τις προϋποθέσεις του κανονισμού [12].

31. Υπό τις συνθήκες αυτές, θεωρώ ότι και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

32. Προχωρώ, τώρα, στην εξέταση του τελευταίου λόγου ακυρώσεως, στο πλαίσιο του οποίου η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποστηρίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, ένα ποσό 24 365 DM — αναλυόμενο σε δύο επιμέρους ποσά ύψους αντι-

11 — Σελίδα 42 της γενικής εκθέσεως.

12 — Αντιθέτως, στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως, το προσφεύγον κράτος ζητεί να επιβαρυνθεί το ΕΓΤΠΕ με το ποσό των 6 668 DM για τον λόγο, ακριβώς, ότι με συμπληρωματικές αναλύσεις αποδείχθηκε ότι το προϊόν ήταν σύμφωνο προς τον κοινοτικό κανονισμό.

στοίχως 6 668 και 17 697 DM — έπρεπε να καταλογισθεί σε βάρος του ΕΓΤΠΕ.

33. Από τις παρατηρήσεις του προσφεύγοντος κράτους προκύπτει ότι το ποσό των 6 668 DM αφορά μια ποσότητα τυρίνης η οποία αρχικά κρίθηκε ως μη σύμφωνη προς τα ποιοτικά κριτήρια που θεσπίζει ο κανονισμός, ενώ στη συνέχεια η κρίση αυτή αποδείχθηκε εσφαλμένη [13].

34. Το ποσό των 17 697 DM οφείλεται, κατά το προσφεύγον κράτος, σε σφάλματα σχετικά με τον αριθμό των αρνητικών δειγμάτων, δεδομένου ότι θεωρήθηκαν κακώς ως αρνητικά δείγματα όχι μόνο τα κύρια δείγματα αλλά και τα δείγματα ελέγχου [14].

35. Η Επιτροπή αρνήθηκε συλλήβδην να επιβαρύνει με τα ποσά αυτά το ΕΓΤΠΕ με την αιτιολογία ότι οι εξηγήσεις, καίτοι ικανοποιητικές, της δόθηκαν μετά την ημερομηνία της 15ης Ιουλίου 1991, οπότε έληγε η προθεσμία που είχε τάξει, με την απόφαση C(91)1270 τελικό, της 28ης Ιουνίου 1991, στο προσφεύγον κράτος για να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του.

13 — Σημείο 11 της προσφυγής.
14 — Όπ. π. σημείο 12.

36. Ωστόσο, κατά το στάδιο της υποβολής του υπομνήματος ανταπαντήσεως, και αφού διαπίστωσε ότι, όσον αφορά το ποσό των 6 668 DM, της είχαν δοθεί διευκρινίσεις πριν από τη λήξη της προθεσμίας αυτής, η Επιτροπή αναγνώρισε το βάσιμο του αιτήματος ως προς το σημείο αυτό [15].

37. Υπό τις συνθήκες αυτές, η επίδικη απόφαση πρέπει οπωσδήποτε να ακυρωθεί τουλάχιστον μέχρι του ύψους του ποσού αυτού.

38. Η Επιτροπή, προς αιτιολόγηση της αρνήσεώς της να καταβάλει το ποσό των 17 697 DM, επικαλείται το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 422/86 [16], το οποίο ορίζει τα εξής:

«Είναι δυνατόν να διαβιβάζονται συμπληρωματικές πληροφορίες στην Επιτροπή, μέσα σε μια προθεσμία που αυτή θα καθορίσει λαμβάνοντας υπόψη τον όγκο της εργασίας που απαιτείται για την παροχή των πληροφοριών αυτών. [...] Αν δεν διαβιβασθούν οι συμπληρωματικές αυτές πληροφορίες μέσα στην προκαθορισμένη προθεσμία, η Επιτροπή θα λαμβάνει αποφάσεις επί τη βάσει των στοιχείων που έχει στην κατοχή της, εκτός αν η καθυστερημένη διαβίβαση των πληροφοριών δικαιολογείται λόγω εξαιρετικών περιστάσεων.»

15 — Σημείο 18.
16 — Κανονισμός της Επιτροπής, της 25ης Φεβρουαρίου 1986, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1723/72 περί εκκαθαρίσεως λογαριασμών για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Εγγυήσεων (ΕΕ L 48, σ. 31).

39. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αναφέρεται, ωστόσο, σε έγγραφο της 1ης Αυγούστου 1991, με το οποίο η Επιτροπή την κάλεσε, χωρίς να αναφέρει καμία προθεσμία, να παράσχει συμπληρωματικές πληροφορίες. Αυτή η αλληλογραφία αποδεικνύει, κατά το προσφεύγον κράτος, τη βούληση της Επιτροπής να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις που θα διατυπώνονταν μετά τις 15 Ιουλίου 1991. Εξάλλου, κατά το προσφεύγον κράτος, η μέθοδος υπολογισμού που χρησιμοποίησε η Επιτροπή έγινε γνωστή για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια συσκέψεως που πραγματοποιήθηκε στις 23 Ιανουαρίου 1992.

40. Η ανάλυση αυτή με βρίσκει σύμφωνο. Καίτοι το εν λόγω έγγραφο εμφανίζεται ως «ανακεφαλαίωση των πορισμάτων της διμερούς συσκέψεως της 21ης Ιουνίου 1991», στο έγγραφο αυτό αναφέρονται, όσον αφορά την «εφαρμογή της κανονιστικής ρυθμίσεως περί χορηγήσεως ενισχύσεων για την τυρίνη», τα εξής:

«Προκειμένου το ΕΓΤΠΕ να μπορέσει να καθορίσει ακριβέστερα τις οικονομικές επιπτώσεις αυτής της παράτυπης διαδικασίας, οι γερμανικές αρχές παρακαλούνται να συμπληρώσουν ως προς τα ακόλουθα τις πληροφορίες που περιέχονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ του εγγράφου της 20ής Μαρτίου 1991 (...)»

41. Στο έγγραφο αυτό δεν γίνεται καμία μνεία της αρχικώς ταχθείσας προθεσμίας, η οποία οπωσδήποτε γνωστή κατά την ημερομηνία αποστολής του εγγράφου, ακόμα δε λιγότερο μνεία του ότι αυτή η προθεσμία είχε λήξει, ούτως ώστε ήταν θεμιτό να θεωρήσει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ότι η Επιτροπή ήταν διατεθειμένη να λάβει υπόψη της τα στοιχεία που θα της παρείχοντο αργότερα.

42. Το Δικαστήριο, με απόφαση σε υπόθεση στην οποία η Επιτροπή επικαλέσθηκε λήξη της προθεσμίας, ενώ είχε διατυπώσει επιφύλαξη όσον αφορά τις επιπτώσεις των αποφάσεων που επρόκειτο να εκδοθούν, αποφάνθηκε ότι

«με το να επιφυλάξει όμως απλώς τη δυνατότητα επανεξετάσεως του προβλήματος, η Επιτροπή δεν εκδήλωσε πρόθεση τερματισμού της συζήτησης όσον αφορά τις αποδείξεις περί πραγματικών απομειώσεων. Επομένως, ένα κράτος μέλος θα μπορούσε να συναγάγει ότι θα χωρούσε επανεξέταση του όλου ζητήματος, το οποίο, ως προς το θέμα αυτό, είχε παραμείνει εκκρεμές με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου που αφορούσαν τα οικονομικά έτη 1974 και 1975» [17].

43. Μολονότι δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή εκδήλωσε την πρόθεσή της να κλείσει τη διαδικασία εντός ορισμένης προθεσμίας, στη συνέχεια απέστειλε έγγραφο το οποίο εμφανιζόταν μεν ως ανακεφαλαίωση των πορισμάτων ορισμένης συσκέψεως, περιείχε ωστόσο πρόσκληση για την προσκόμιση ορισμένων εγγράφων.

44. Επιπλέον, από τα συνημμένα έγγραφα της διαδικασίας, τόσο αυτά που προέρχονται από το προσφεύγον κράτος όσο και τα έγγραφα που προέρχονται από την Επιτροπή, δεν προκύπτει με βεβαιότητα ότι, πριν από την απόφαση περί καθορισμού της

17 — Απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 1986, 129/84, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 309, σκέψη 41).

προθεσμίας, ήταν γνωστή η μέθοδος υπολογισμού που χρησιμοποίησε η Επιτροπή. Εξάλλου, η καθής δεν ισχυρίζεται κάτι τέτοιο, περιοριζόμενη να θεωρήσει το στοιχείο αυτό ως στερούμενο σημασίας [18].

45. Αναφέρω, συναφώς, ότι η Επιτροπή, καίτοι, σε πρώτη φάση, είχε δηλώσει ότι «όταν τα αποτελέσματα δεν είναι ικανοποιητικά, δεν θα πρέπει να χορηγείται ενίσχυση όχι μόνο για τη συγκεκριμένη παρτίδα αλλά για το σύνολο της παραγωγής που πραγματοποιήθηκε μεταξύ δύο ικανοποιητικών αναλύσεων» [19], στη συνέχεια θεώρησε ότι αρκούσε η προβολή των αποτελεσμάτων στο σύνολο της παραγωγής, με τις ίδιες αναλογίες που ίσχυαν για τον διενεργηθέντα δειγματοληπτικό έλεγχο. Αυτό καταδεικνύει τη σημασία του καθορισμού της μεθόδου υπολογισμού, δεδομένου ότι, αναλόγως της περιπτώσεως, οι συνέπειες είναι διαφορετικές όσον αφορά το επίδικο ποσό.

46. Για τους λόγους αυτούς, θεωρώ ότι η απόφαση πρέπει να ακυρωθεί και ως προς το σημείο αυτό, καθόσον, εξάλλου, η Επιτροπή δήλωσε κατά την προφορική διαδικασία ότι αν η αίτηση επιβαρύνσεως του ΕΓΤΠΕ με το ποσό αυτό της είχε υποβληθεί εγκαίρως, θα της είχε επιφυλαχθεί ευνοϊκή συνέχεια.

47. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την απόφαση Κ(92)1783 τελικό της Επιτροπής, η οποία δημοσιεύθηκε υπό τον αριθμό 92/491/ΕΟΚ, της 23ης Σεπτεμβρίου 1992, καθόσον δεν επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με το ποσό των 24 365 DM, το οποίο αντιπροσωπεύει το ποσό της δαπάνης για τη μεταποίηση του αποκορυφωμένου γάλακτος σε τυρίνη και τυρινικά άλατα,

— να απορρίψει την προσφυγή κατά τα λοιπά και

— να ορίσει ότι κάθε διάδικος θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

18 — Υπόμνημα αντικρούσεως, σημείο 31.

19 — Παράρτημα 5 της προσφυγής. Βλ. επίσης υπόμνημα αντικρούσεως, σημείο 19.